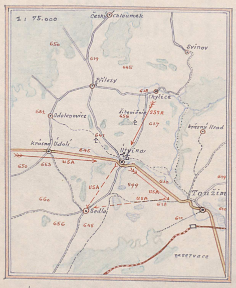

Dne 21. května 1945 (po svatodušních svátcích) přicházejí do Útviny oddíly Sovětské armády a to směrem od blízké obce Chylice. Je to poprvé, co tato armáda prvního socialistického státu na světě, z dalekých zemí východu, vstupuje na půdu kdysi (roku 1419) slavného husitského města Útviny. V těchto dávných dobách husitské národní revoluce, bojoval zde před více jak 500 lety prostý lid pod korouhvemi Jana Žižky z Trocnova, ve věrné družbě s vojsky Jakoubka z Vřesovic, proti ukrutným německým křižákům, kteří, tehdy vzkvétající město vyvrátili do kořene a proměnili ji v trosky a popel. Po více jak 500 letech vcházejí do jejích otevřených ulic slovanští hrdinové, vojáci z řad prostého ale uvědomělého pracujícího lidu obrněného revoluční myšlenkou svobody, aby toto území osvobodili od krvelačného německého hitlerovského nacismu. Duch dobra a myšlenka svobody i spravedlnosti po 500 letech vítězí a zapouští své starodávné slovanské kořeny do této naší země! Ano! Přišli sovětští lidé do země, na jejíž půdě nejednou stáli a bojovali jejich předkové pod vedením vojevůdce Suvorova, nebo kde za první světové války 1914 - 1918 jako váleční zajatci dleli jejich dědové nebo otcové a snadi bratři. Tak se tedy obrátil osud a koloběh života.– Po objevení se Sovětské armády v Útvině americké jednotky Útvinu opouštějí a ztahují se zpět do Sedla. Ponechávají však za sebou na dálkové asfaltové silnici, (: chaussée :) po celé délce Karlovy Vary, Bečov nad Teplou, Krásné Údolí, Útvina, Toužim - Plzeň četné ozbrojené hlídky. Tato silnice tvoří demarkační čáru až do listopadu 1945, kdy dochází k společnému odchodu amerických i sovětských vojsk.– Po obsazení Útviny sovětskými oddíly dochází k častým domovním prohlídkám. Jsou hledány zbraně, střelivo a válečný materiál německých nacistů a váleční provinilci a zločinci, kteří na území Sovětského svazu hlavně na Ukrajině, dále v Polsku, Československu a v jiných obsazených státech za II. světové války páchali ukrutnosti a zločiny na bezbranných lidech. Prohlídky velmi přísné vykonávali čeští vojáci (: pravděpodobně příslušníci dobrovolného armádního sboru, který pod vedením generála Ludvíka Svobody bojoval po boku Sovětské armády proti německému hitlerismu :). Byly velmi obávané a útvinští Němci, kteří zradili 1938 Československo jako její státní občané, ač měli větší práva než Čechové a Slováci, si teprve při nich uvědomili, že jsou v Útvině vlastně jako nežádoucí cizinci, kteří bez odporu a vlastně sami přijali hitlerismus v plném rozsahu a jsou právem pokládáni za příslušníky „německé říše"!

Záhy po obsazení Útviny Sovětskou armádou dochází bez předchozího vyrozumění, jak v Útvině tak v Toužimi, v Třebouni a v Bečově n. Teplou, v noční době k výběru německých rodin, které jsou transportovány pryč, do vnitrozemí Čech, údajně na práci. Podle zpráv bylo více těchto rodin odvezeno do ústředního sběrného tábora v Modřanech u Prahy. Tyto výběry byly pravděpodobně uskutečněny několikráte a to v červnu a červenci 1945. V noci ze dne 15. na 16. srpna 1945 byl větší počet německých rodin na autech odvezen do Bečova n. Teplou za účelem odsunu z Československé republiky. Všichni Němci totiž pozbyli československé státní občanství ve smyslu dekretu presidenta republiky (Dr. Edvard Beneš) vydaného na základě Košického vládního programu, protože přijali německé státní občanství německé „velkoříše." Podle dohody vítězných spojenců, kolem července 1945 v Postupimi bylo rozhodnuto Němce odsunouti z Československa do západního nebo východního Německa, při tom jim bylo dáno na vybranou svobodnou volbou, kdo kam sám chce. V Útvině nastal mezi Němci čilý ruch; s odsuny Němců počala se ve své míře plně projevovati naléhavost otázky neodkladného osidlení pohraničí Čechy a Slováky a konsolidace pohraničního území. Avšak dne 17. srpna 1945 byly německé rodiny přivezeny z Bečova n. Teplou zpět do Útviny.– Veškerou státní moc v Útvině koná československé četnictvo, které provádí zatýkání většího počtu mladých mužů a žen jež byli činnými členy nacistické organisace zvané „Hitlerjugend" a odváží je do Bečova n. Teplou a odtud do internačního tábora v Městě Teplá, kde je sídlo okresního národního výboru, kde jsou drženi až do srpna 1946. Útvinští Němci v dalších týdnech měsíce září 1945 činí pokání, neboť pilně navštěvují místní kostel sv. Víta. Od června do září 1945 bylo v kostele položeno na lavicích 250, v Krásném Údolí 200, a v Přílezích 120 německých kostelních zpěvníků, z pevných červených desek s nápisem „Chvalme zbožně Hospodina", které bezplatně obstaral německý kněz Emil Hahn z Útviny, který je donesl z Marianského kostela v Karlových Varech. Tyto zpěvníky si odsunutí Němci vzali sebou na památku.– Podle ústního podání byl v Útvině jmenován vládní komisař Jiří Štambach, Čech, údajně bývalý důstojník čsl. armády, který úřadoval a bydlel na radnici, dům čp. 1, kde byla dříve německá radnice. Záhy potom byl v Útvině obnoven čsl. poštovní úřad do jehož čela byl postaven „poštmistr" Alois Žemlička; k provozu tohoto úřadu byl dán k disposici dům čp. 146, v němž byla zřízena i telefonní linka a veřejná hovorna a okna zabezpečena mřížemi. V tomto domě bydlel před tím útvinský zahradník. Vládnímu komisaři Jiřímu Štambachovi byl dán k ruce jistý Gerzon, Němec, který v Útvině působil na radnici údajně jako písař a tajemník; t. č. bydlí v bývalé faře v Krásném Údolí. Vedl administrativu, ale český jazyk neovládal. Dále na radnici byla zaměstnána krátký čas mladá Němka, údajně až do listopadu 1945 kdy byla provedena měnová reforma a výměna protektorátních a německých peněz za nově vydané peníze obnovené československé republiky. Ovládala sice jazyk český, ale odešla.– Jaký byl stav zemědělského hospodaření v Útvině na podzim 1945 není zaznamenáno. Nejsou zápisy o tom, jak proběhly žně, senoseč, sklizeň krmných okopanin a event. přípravy na podzimní práce. Podle kolujících zpráv útvinští Němci měly sklizně dobré a hojné;

Rada místního národního výboru v Útvině * okres Toužim *